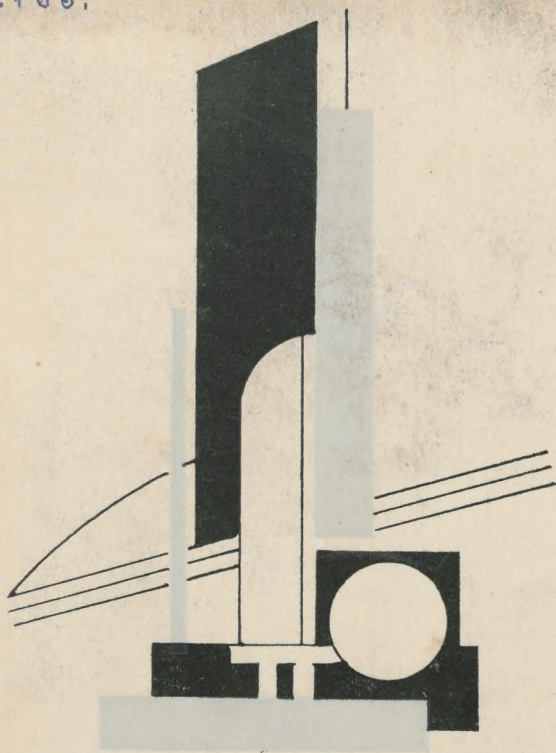
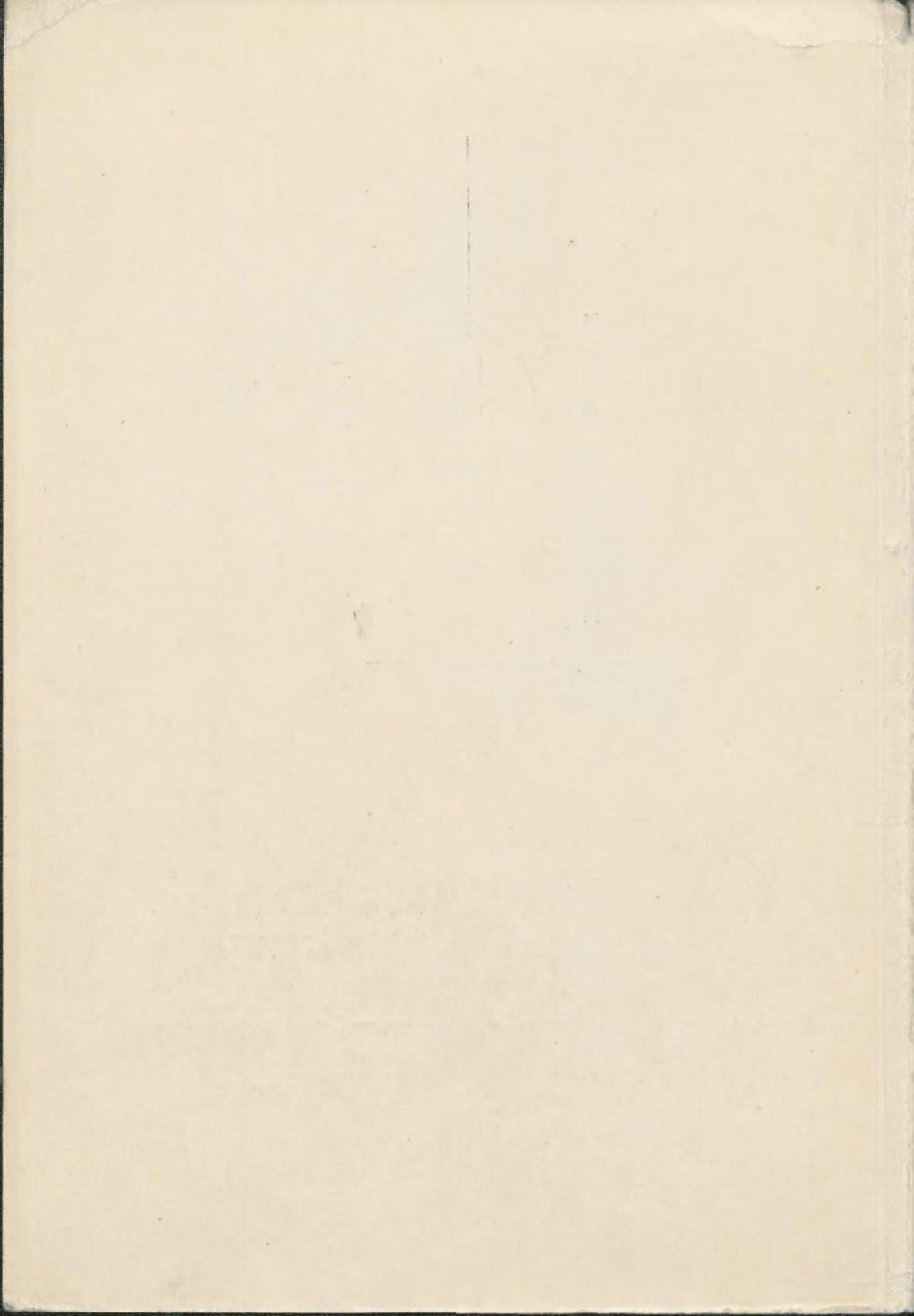

A. 11.188.

**johannes
barbarus
maailmon
lahti**

TRÜKIEKSIMUSI:

- lk. 14. 6 rida ülevalt — sööstub — pro sööstab.
„ 16. 8 „ „ — kuubidesse — pro kuupidesse.
„ 34. 1 „ alt (peenike trükk) — südamuni — pro südamurni.
„ 53. 1 „ ülevalt — kõljub — pro hõljub.
„ 58. 12 „ alt — kirmunult — pro hirmunult.
„ 62. 4 „ ülevalt — Et — pro ent.
„ 73. 1 „ „ — Oön — pro Öön.
„ 77. 11 „ alt — vahelduvan — pro vahelduvad.

A. 11. 188.

JOHANNES BARBARUS
MAAILM ON LAHTI

JOHANNES BARBARUS
MAALIM ON LAHTI

JOHANNES BARBARUS

**MAAILM
ON
LAHTI!**

**VII
KOGU VÄRSSE**

1927 — 1930

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk t. 2. 1930.

Samalt autorilt ilmunud:

„Fata-Morgana“ — luuletiskogu (trükk otsas).
„Inimene & Sfinks“ — „ (trükk otsas).
„Katastroofid“ — „ (trükk otsas).

*

„Kolmnurk“ — valikkogu.

*

„Vahekorrad“ — luuletiskogu
„Geomeetriline inimene“ „
„Multiplitseerit inimene“ „

*

Käsitirjana : „E.V.-r.“ tsükl värsse
& poeeme (raamatuna ei ilmu!).

MAAILM ON LAHTI!

MAAILM ON LAHTI!

I

Ole tervitet, kosmos!

kauguste, avaruste võlu!

Tunnen: mu meeled täna on alasti...

Tunnen, kuis südamvere immitsus-osmos
poeb läbi hinge membraani & kõlu...

Tunnen: täna terve maailm on alasti...

Tunnen: päevad selged,

öö — läbipaistev,

lõpmatus hoovab.

Tunnen: ruum, aeg — omin kallistusid helged,

kiirus on käega katsu & haistev,
igavik-kilpkonn jalge een roomab.

*

On's see kõik minu,

— mu silmade avat?

Kõik: horizontide kutsuv askus,
taevas täis pilvede palakaid-linu,
mandrite hästi dekoreerit lava,
puude ladvul suvepäikese raskus?

On's see kõik minu?

Jah, kõik mida näen,
kõik: mida haistan, kompan & kuulen.
Iga mu värss — ekraan, hing — kino,
helisevan rean — antennide käed, ...
terve maailm saab filmiks mu luulen.

*

Oo! need on tuuled,

mida kopsudesse püüan, —
õhk, mida hinganud kõikide rinnad.
Sirutan vastu maailmal' täna huuled,
(kuigi ainult üks, keda armsamaks hüüan)
suudlen teid kaugusen: külad & linnad!

Tunnen enda ümber täna metsade hõlmu,

mandrite rütm kisub hõljuden kaasa,
mägede järsk geomeetria hõlkab.
Loen vaid põldude igatsusi õrnu
lillede naeratusen. Rohelusen aasa
värvide dissonants silmkille lõlkab.

Tunnen, kuls leevendavad laksuvad lained

lootusetust: tormaten tundmuste talgu,
rõõmu & häämeele ulgumerelt uhuvad.

Hõljuvate voogude käed on kained,
astuvat näen nende vahulisi jalgu
kaldale kergelt, — zefiirid kui puhuvad.

Näen, — pää kohal: päike — punane moon,
klired, täis nõrguvat uima & oopiumi,
langevad helbetena, pudenevad maani.
Kuis seda valgust kogu kehaga joon!..
Näen, kuis sulab ülal pilvede lumi,...
vanker sääl sõiduks, ei tarviteta saani.

Saabub kui öö, — näen: mustal areenil
tähtede akrobaadid salto-mortalen
taeva trapeetsilt järsku hüppavad ruumi.
On's miski viga gravitatsiooni teoreemil,
kustuvad tuled et võlve portaaen?...
püüan meteoriitide sädemeid kuumi.

Tean: saab tänapäev igavikuks kord,
tunnen aja põgeneva nõiduslikku sarmi;
avat — elu kaduvate kallistuste käed.
Kõigen sellen tuksub miski ülim akkord...
Ah, kuis ei taha, et mu südame armi
alles pääle surma, mu lugija, näed!

II

Maailm on lahti! avat meile väravad:
looklevad ruumi lõpmatud õhuteed,
tähtedeni ulatab inimeste lend.
Öösiti linnad ilutuleden säravad:
tornide kaeltel briljantide keed,
tunned sääl pidu-, kontvõõrana end.

Maailm on lahti! maailm on avat!
astun sinna läbi mu südame ukse,
aknad mu meelte aet päiksesse pärani.
Elu nagu lehitsetav Ilmutuse raamat,
ümber vaid: dünamate, mootorite tukse,
masinate laul — küüniv hümnitseva kärani.

Vaikus on surmat:
häälekõvendaja vinged,
raadiogrammide: S. O. S!
Tunnen: läbi närvikava sõela elu kurnat,
kisab nõirasteenk: „oo, päästke me hinged!“
fox-troti neeger karjub sekka: „o, yes!“

*

**Maailm on lahti! nii näitsikud hommikuti,
avaden akna, päeva avastavad uue,
raputen tolmu, — eilse tänavalle, — tunase,
raputen vaipu kord laiuti, pikuti,
riputavad tuulutuseks härraste öökuue:
väljapoole voodri, — tõusva koiduna punase.**

**Ah, nõnda lükata luugid eest hinge,
lahtistada päiksele siseilma ruudustiku,
uuele rõõmule sirutada vastu:
lihased käte, mille ringutav pinge
sukeldub saabuvate päevade uudustikku:
eilsest ja enesest välja vaja astu!**

**Põimivad, vaatke! antennide lülistikku
raadioämblikud traatide niiti:
tervel maailmal, igal katusel kõrvad,
kahed, ehk kolmed kuuldeorganid ülistikku...
Maakera teeb mulle täna visiiti,...
meeled on alasti, meeled on õrnad!..**

III

Igal hommikul tuksub mu näpu all
ajalehin puls — terve kosmose, maakera, —
mandrite tuiksoon, ookeaane, saarte.
Jutustab sündmusist traat & metall
kõigi ilmjagude, kõigi ilmkaarte,
millest aina täitub — läheb suureks silmtera.

*

Ise maailm end mu laual' serveerib
kõrvale hommikuse eine ja tassi:
„ETA“ ja „LETA“, — „Wolff“, „Reuter“, „Stefani“
teatavad, — mida mu uudishimu veerib,
tungiden vähema linnani, maani.
Venemaa kõneleb huultega „TASS'i“.

*

Hommikuti teen nagu ümberilma tuuri,
tunnen endan tuksuvat Morse'i & Hughes'i,
kuulen: depešide sosistavat tooni,
— H a v a s'i rääkivat — tel.-agentuuri.
Tunnen, et riietab ümber meie muusi,
— aeg: metalli, klaasi, betooni.

IV

1.

Kõik luugid on lahti,
kõik aknad on avat!
Lükake eemale mõistuse kardin
ja ideede pesu,
mis looritab meeli!

Vaatke vaid lihtsa silmaga
ruumi, oma ümber!

Vaatke, kuis lainetab hommik
tänavail, turgel,
ja ajameri lõõtsub:

inimesi randa!

See on päev, mis ründab:

päikse lipuga,
kiirte tääkidega.

See on keskpäeva tipp,

— torn helistav kellu:
elu, surma & matuse, —

põristav trumme:

plaanvankri ratastega,
kisendav^{pi} auto metallise:
pasundava saksofoni kõriga
üle teie mõtiskelust,

— üle!

jah, üle!

*

See on elu, mis tungib pääle
astivate jalgadega tänavail,
rännaten argipäeva
kortsund grimassiga.

Ja linnast linna
sööstub traatide kisa,
elektri alarm:
depešide ähvardused, hoiatused,
äritehingud, — kasude, kahjude,
dividendi, võlgade,
roima, pankroti,
elu & surma,
viha & armastuse telegrammid.

Kaudu kaablite isegi:
üle Atlandi, Vahemere
& Vaikse ookeani
puhuvad börside vilud tuuled;
rajuna väärtuste langus
paneб lõdisema pangad,
nagu loomad,
kes tõrguvad tapamaja lävel.
Ja kontoriten lõgistavad naeru
kirjutusmasinad tippijate kõditusel:
näppude een aga tähed,
nagu jänesed hüppel:
paberi lumme
jätten sinna jälgi.

Kusagil tsiteeritakse, dikteeritakse:

vehitakse kätega, žestikuleeritakse,
jalgadega tallatakse: üles & alla
treppide astmeid.

Undab telefon —

majast-maija;
kaks kuulman kõrva,
kaks rääk'jat suud,
üks: Ja!
üks: Ei!

Ja juba tormavad õhinal

ekspressidelle, semafoorest läbivaile
portfellidega härrased,
et püüda kinni kasu,
ehk põgeneda kahju eest
vaguni vilkuvate tuledega.

Ent kompassi sihitusel,

laev lähtub merele
— mastide paagiga,
sadamast vinnaten:
vaeseid & rikkaid,
rõõmu & muret . . .

vastu millegille muule,
kui paigalseis.

Ja reisijaid rühib:

hotellid on palavikun,
liftide elavhõbe tõuseb & vaob:
kraadilt kraadile.

Reisiväsimusest haiged:

kaovad inimesed
kohvrite & portfellidega
nummerdet tubade kuubidesse,
haigutavad kuldsete hammastega
patjade valgele kutsele.

*

Uued rongid tungil jaama,

uued laevad jõudman sadamasse;
lahtiste tiibadega:
aeroplaanid maanduvad.

Ja autobusse punane süstik

mööda maanteid
ruumi koob kangast,
kahe küla, linna telgede vahel.

See on XX sajangu:

elu = 100%,
kuhu meile avat:
krediidi laiad aknad & luugid,

et näib: nagu taevas,
 maailmgi tervik:
 üks ilmajagu — ainult!
Ei miski Aasiat,
 Euroopat, Ameerikat, —
 üksainus planeet,
 ei raasse, ei rahvaid,
 ei musti, ei valgeid ...
Kõik tõelikkus — illusioon,
 ja illusioon olgu tõelikkus!

*

Nõnda loožide sülelusen
 õhtuti teatrein
 inimesed istuvad,
 argipäeva reaalsust
 raputen maha,
 — unustavad, vahtiden ruumi,
et dekoratsioonide taevas,
 lava lükkivad pilved
 pole ehtsad,
ja et näitlejate mäng
 pole elu,
 vaid mäng ...
Laskem ennast tüssata,
 kui seda meil vaja!

Nõnda elame:

mitmel plaanil,
mitmel pinnal
ruumi ja aja,
päeva & öö:

nõnda põleme, —
kuni meeled valvsad
jäävad nagu sõdurid puhkama:
ümber — öö kaitsekraav,
tähtede traataiaga...

*

Tuled kustuvad majun,

säravad aknad pimestuvad;
hällilaulu leelo
vaikselt uinutab,

kui lainetab:

antennide muusika;

London, kui Moskva,
Leningrad & Daventry

helistavad raadiokandleid

üle merede & mandrite,
üle mägede & ookeaanide:

keeled mu südameni tõmmat.

5.

Kui pääle päeva agoonia,
Eilne mattub surisängi,
ajalehed sõrendatult toovad
möödunud sündmuste nekroloogi,
siis hõõrud taas silmi,
peletad une narkoosi,
ja näed: taas lainetab hommik
tänavail, turgel,
& ajameri lõõtsub:
inimesi randa . . .

Siis, mu lugeja!
usu iseendasse,
nagu mõnda ülemusse,
usu oma meeltesse,
nagu käskjalgadesse,
ole kui aken, —
väljavaateks: vahelduv, lõõtsutav sajang,
— ümberringi: **elu = 100%.**

V

**Mu süda on avat: sulle, mulle & kevadelle,
jooksen, nagu lapsed, vastu oma emadelle:
lahtiste kätega, lahtiste meeltega
elusülelusse haaravasse
tulvaval rõõmul.
Kõikjanuneval sõõmul
sööstun kosmosse naeravasse
raamatu-kandliga, ridade keeltega...
sulle, ... mulle, — kevadelle heliseda tahan...
Tunnen: kui kitsas mul on enese nahan.**

*

**Tunnen, kuis tuksub veri — liha protoplasma,
tunnen: võin tüvega, okstega kasva,
rohelusel lehte: alt-üles' — nagu puu,
avaruste avatlusse tõusta, —
maiseist mahlust tiine.
(Pulski sest nii kiire!)
Vahelduvat elu näen lõusta...
Juured et mu mullan, ja pilveden suu,
kannan endan maad, — taevast läbi omi lauge
näen: kõik on minu, — kõik: lähedane, kaugel.**

**Tunnen: olen maja, — saja aknaga, uksega, —
avanevad kõik ainsa südame tuksega,
näen, mis sünnib ümber: Elu-Surma tänaval;
käiakse sisse — minnu, välja:
kõiksugu jalgadega,
kasimata taldadega.
Tunnen: puret janu & nälja
meeled mu, — koerad kui, ruumi hüppel väraval.
Hing —: mitmepikkusega lainetus raadion,
süda on avat, — kihab, keeb — nagu staadion.**

ATELJEE

... De la peinture ...

SIUTSI — MINU NAISE PORTREE

VARIANT ESIMENE:

Kui sa nii istud:

tagaseinaks pisilinna perspektiiv,
õlgade eleegia piha ahtakese kumerusen, —
siis oled nagu laps, kes ema juurest kistud,
lind, kellel haavlist purustet tiib,
abitu üksinduse unarusen, . . .
ja su süda tuksub: ära! ära!
maade kun avarus, — suurlinna kära.

*

Nagu pilveke Siinai mäel:

lakakene lebab su otsaesisel,
laotuse sina — silmade tiigin.
Jeesus istub su paremal käel
kaastunde ilmega vaaten vesisen:
temalgi igav on taevariigin . . .
Lõokesed tõusevad lendu peopesalt
ühen su soovidega südame kesalt.

Aprilli ilm su pilvisel näol
varjutab palgete kitsast ilmet,
oksalt lendab oksale pilkude lepalind.
Ent sinu juuksein kukuvad käod,
kutsuden kevadet, — muutuks ilm et, —
päikese kiired et sõrmitseks sind ...
ja ... ilm oleks ümber nagu muinasjutt,
verel: kevadjõgede romantiline rutt.

*

Kui sa nii vahid:

õhtuti hing, — määgiv uteke nagu,
tähtede hundisilmad põlevad öön, —
tahavad kustuda silmade tahid,
väheneb laugude laskuvate pragu,
koomale tõmbub ripsmete vöö, —
surub siis pisilinn värvita hallust,
torgaten öhe kiriktornide phallust.

*

Istmelt siis tõused:

puusaden varjat, — lakand pääsukeste lend,
kärsitust masendab minoorne aste ...
Tunned: Aeg, Ruum — pea ühejõused, —
raske neist välja sul suruda end ...
Ripsmeil sordiinitet pisarate kaste:
lakkamatult tuksub vaid süda: ära! ära!
maade kun avarus, — suurlinna kära.

VARIANT TEINE:

Umber Veneezia vettind kulissid,
mineviku kuulsus — kaudu koppind annaalide;
laguunide vette, vaatad, Campanile joonistab
gondlite varje, kun istvad turistid . . .
Tiziani, Tintoretto, Veronese maalide
päike oma kulda silde kumerusil toonistab.
Palazzo ducale pitsistik raamib:
sarnane ümbrus sobiks suurilma daamil.

*

Sina aga lapsena: tuvikeste miiting
Markuse platsil, — õhun, ümber su kihab
tiibade lendlevate vuhisev puhang,
millega kaasa kist, — lendu viid hing;
ent siinsaman tuvi laskub su pihal,
jalge een: suleliste lainetav uhang . . .
Inimesed ümber vaid võõrad, — nagu mask'sed,
Markuse rõdul: traavil täkud vasksed.

Peatud hetkeks Ponte Rialto'l:

ussina lookleb all — Canal Grande, —
palazzode minevik peegeldub veen.

Lahtisest aknast hüppab hää! kontraltol
alla, kun mustaden kaabuden bande . . .

Muumiakitsas-profiil voogen, — peen,
näen suunurkaden tukslevat närvi,
taban su näol ilmapõlguse värvi.

*

Õhtul ainult, siis, kui magavad tuid

kirikusimsel — all jumalema hõlma,
majade, lootsikute tulestik lahel.

Siis nagu poleks: päevi, nädalaid, kuid,
hing nagu astund üle ülikõrge nõlva,
mis ikka seisnud su igatsuste vahel.

Rahu siis täis su rindade tassid,
kudrutavad tuvid, — põuen nurruvad kassid.

*

Kui siis viimaks siit ärasõidul:

kõrgem matemaatika, — mäed integraalidega
uuest' su ümber: lumen harjad ja tipud, . . .

südamel hipodroomil traavlid pea võidul:
muinasmaa ootab sind varjatud graalidega,
silmadega juba kõigel saabuval ripud.

Ununud siis päevi painajalik rodu,
süda ei tuksu sul: kodu! kodu!

VARIANT KOLMAS:

Kui sa nii seisad:

vaadaten sillalt, — tualetiks: Seine'i peegel,
tõuseb jõesängist kaldal neitsi-Notre-Dame,
tornide üleshüüd ümber, — Eiffel teisel:
majade sakistikku ületav keegel.

Sildade vikerkaaren kaldastiku raam
haarab, et moondud ise jooniseks — maaliks
suurlinna lõuendil, — asfalt ekraaniks.

*

Roheluse saar, ümber majade laevastik:

Luxembourg'i aed... Eeslid: Jeesustena sadulan —
sõidul Jeruusalemma lapsed — ümber fontääni...

Siniseks muutub su silmade taevastik,

ripsmete palmioksad hardumusest madalan,

häbeneden nagu taamal seisvat Verlaine'i,

marmorin mõtisklevat: nümfide, faunide

ümbrisset hüplevate jalgade jaunide.

Siin — Pariisin, — hing: avat vitriin, —
südamen mannekeenid ajavad juttu,
vaateaknal Hamletid frakin, Ofeelia,
klaaside taga hall kuningas Lear ...
Mineviku varjud, oo, põgenege uttu,
tänapäev pole sulle, daam-kameella!
Teras ja raud tuksub uulitsate süstolin,
mõte kui kuul silme sihtivate püstolin.

*

Pakuvad haarid sulle isteks rüppe,
väsind kui: emalikud toolid sametpõlvedega,
koduselt askeldab Dôme, Montparnasse.
Silmad ühelt laualt teevad teisele hüppe,
jälgidena pilkude lendu surmasõlmedega ...
Tänavail kihab vaid elukirju mass,
autobused, trammid jooksvad risti-põlki,
paisaten segi — paigalt nihuten kõiki.

**Koidikul, — puhkeb kui lillede turg
aroomide uimaga, lõhnade sosinaga, —
roosidest vikerkaar, sina selle keskel . . .
Millise ilma siin loonud Demiurg :
apelsiini õisi kun müüakse tosinaga,
nelgid & teeroosid lilletari põskil.
Sina aga kahvatu — habras ja murduv :
lillede tapamajan kaastundest kurduv.**

*

**Ent su õlgel, kui veneeziarätt :
lamab kõige kaduva jube melankoolia,
mõtete tähestik, kohal argipäeva tühjuse.
Esmalt nii kaamena näen su kätt, —
sõrmede otsen elu-pude — magnoolia . . .
Avastanud ammu su nukruse põhjuse,
sellest Pariisi häälekõvendaja vestab :
seni kuni pisilinn — muregi kestab.**

ETÜÜD 1

Kuidas pean tõmbama joone,
 millise valima värvi!
milliseid mahutama toone,
 nagu neid kuju su pälvib?

*

Ükski joon pole täpne, nii õige,
 ükski värv nii leevendav — mahe . . .
Ujub mu silmin su laugude lõige,
 südamen ripsmete paariga kahe.

*

Looritab pilku must ilmamure vina,
 raskuse vaim pupillide helgin.
Äkselt su naer täis meelespeasina,
 säraavad tähed hinge taevasen telgin.

*

Tahan su palgeilt kõrvaldada varje,
 ümber su suu rõõmugammasid voolin.
Karjusena tõrjun kulme kortsukeste karje, —
 jooni, mis saatus ju otsa ette soonind.

*

Sõõrmete õislehed kohal su suu,
 lokkide laskuvasse leina end peidad.
Näha ainult huulte Hää-, Kurja-tunde puu, . . .
 kes sest paradiisist välja mind heidab?!

En face, — kurblik rõõmude helk,
 silmade võidujooks ripsmete jalgega,
 laugude vahel puhkev pilkude nelk
 kasvab minnu teravajoonelise palgega.

Ja nagu ööst
 vedurite sööst
 läbibistab äkselt mu südame jaama:
 pean, pean õnnemaa sätjaama saama!

*

Jookseb profiilist üle varjude mäng,
 murede pilvitus laigutab põske.
 On's su silmin vaid armastuse surisäng,
 haud mu südame, — kalmistu röske?!

Või on neis
 minu õnnemaa reis:
 ülestõusmine valmu & liha?!
 Embkumb olgu neis: kas arm ehk viha!

*

Suletsilmi vaatad, nagu meedium, — näed:
 läbi minust. Laugude taga suurt valgust
 tunnetan. Lootuste pikksilma säen,
 otsiden südammerel mandrite algust.

Ja milline visa
 rõõmu & joovastuse kisa:
 ilmajagu kuues kul kerkib veen, —
 kisendab, hõiskab mu veresireen.

PORTREE KAHEL PLAANIL

1.

a:

Sinu portree, — see rongikäik lip-
pudega,
võidutseva elutahte uhke ründ.
Pään sul mäed — ideede lume-
tippudega,
kõrgete harjade, kuristikke
sünd.
Ja su silmad & käed=
=revolutsiooni pääletungi
väed
tõkkejooksul takistuste üle-barri-
kaadide,
sissemurd pilkude, tung — püs-
silaadide.

*

Sinu portree, — see torm kümne-
palliline,
meelte & mõtete tulvaline
hulg.
Kulmude trots kaarten kumerain
malliline,
laugude taga suurte sündmuste
kulg.
Näen su südame hõõguvat
tahti,
ja su „mina“ näoaknast, mis
lahti, —
hüppel, nagu elanikud põlevast
majast:
eemale leekide kõrvetavast
rajust.

Maailm on lahti

b:

Nüüd su portree — kohkund
vägede põgenemine,
laugude, ripsmete allistuv
hoid:
südamen ärevus, spleen,
meelte sõgenemine,
rammetus liikmein, kõn-
nak vaibund — loid.
Äkselt on lakand,
nagu tuulgi purjest,
õrnus. Nüüd etteheit
silimest — peakurjest
sirutab mürgilist, süüdistat-
vat kida,
vaatled mind nii, nagu
äsjaloet rida.

Vaikus nüüd sinun, — sise-
ilma eleegiline
südame kallaste tõus &
mõõn
vaibund. Kuulsu tuha all tu-
luke leegiline
kustuman pilkude tahi-
line lõõm.
Ja su kuhtunud ilme
murdjoonist
hirm vaatab vastu, et
Rubikonist
siiski kardetav astu on
üle . . .
Kallistusist tühjendad
käed & süle.

3

2.

a:

Sinu portree, — tung ülespoole
kõrgustiku,
aeroplaani õhkupuuriv, tiirlev
lend.

Taga energilise ripsmete võrgus-
tiku
pupillide helgin näen äkselt
end.

Näen: su suu — mind mäs-
siv püünis,
kun, nagu linnukene kulli küü-
sis,
tuksub mu süda valuline huul-
tel,
kahe leeksüdame tõmbetuul-
tel.

*

Sinu portree, — stiilne monument
marmorist,
sülelevad joonte & pindade vor-
mid.

Vaevalt seda teadsin ma enne
sinu armumist,
et sul hingen on katedraalid,
tornid.

Vaatlen, kuis uhkelt su nina
domineerib,
ikka su nägu nagu aabitsat
veerin,
sina, — mu siseilma A B C,
ütle, kas huulte kaudu sinu
viib tee?!

b:

Unelused õhulised paisku-
vad kuristikku,
tiivaline ind langend alla
ja . . . rusuks.

On veel jäänud su meelte
ilutulestikku
midagi, millesse kiinduk-
sid, usuks?

Tunned järsku: su suu
on alasti,
et su tundmusil kingi
pole jalaski . . .

Rabelev õhku enne hing —
entusiasmin,
rlngutab käsi nüüd valu-
lisen spasmin.

Nüüd su vaade nagu murt
obelisk,
hing, — kallil vaasi puru-
nenud killud.

Ja su armastus, — ketas,
nagu disk,
mida sa enesest eemale
pillud, . . .

lahkumise valu veel
naeratuspudemeln,
eneseohverdus ripsmete
udemeln . . .

Oled nagu teemant söeks
põlend, — tuhaks,
tahan, et tuul sind mu
südamuni uhaks!

TÜTARLAPSE PORTREE

Silmade fookusen,
 een ripsmete loor:
 kaks meelespead & inglikoor.
Arg — pelglik pilk,
 kui kastetilk
 sädeleb laugude krookusen.

*

Ent su ihad kui hiired
 vargsi üle palge põgenevad pakku,
 nagu päikese kiired
puserdavad häbipuna põskede akku.

*

Huulte kaks tõmblevat tiiva
 tõusevad lendu, kui räägid.
Raja järel' — allikale viiva
 igatsuste lambakari määgib.

*

**Põuen vald südame tuvike
kudrutab tuiksoonte pulsil.
Entusiasmi kruvike
kerkib tundmuste kursil.**

*

**Näen: otsaesisel' mõtete päike,
sinine unistus laskunud sume,
sähvatab läbi sellest silmade äike...
päälael lokkide piksepilv tume.**

*

**Vaatlen su graatsilist nina, —
põskede nõlvakuil hälbib:
lalali valguv silmade sina...
(kes selle tähelpanu pälvib?!)**

*

**Tunnen su sõõrmete õhku:
kevade tuulena puhub.
Patt seda pärlkarpi lõhku,
meri mis kaldale uhub.**

*

**Kaua mu pilkude tiiris
püisind (kes uskuda võis!)
huulte märg — kastene iiris, —
roosakas puhkenud õis.**

*

**Järsult ent astud: trotsiv koon
võidukana ületab kaela graniiti.
Naeratusel avanev igemete joon
hammaste pärlid ajab huulte niiti.**

*

**Ja su jalge tujukas sälg
traavib tuulde meelte lehviva laka.
Minu südamesse jäänud sest jälg
(kas või välja kratsima hakka!).**

*

**Kumiseb kõrvun sul teadmatus, — aaria, —
unelmate muusika flöödiline;
rabeleb puurilind veren — kanaaria, . . .
kujutluste vikerkaar lookleb vöödiline.**

*

Kõrgele tõuseb rinde kumer ekstaas,
oo, su hing alles valge aster,
mille ümber nagu kallis vaas:
neitsiliku ihu õrnroosa alebaster.

DAAMI PORTREE

Sinu lehviva naeratuse palmipuu all,
nagu eksootilisen filmin,
igatsuste dervišid põlvitavad palvel.

Pilkude ahvipojad mänglevad silmin,
troopikaööna kulmude mall,
laugude taga terve džungel valvel.

*

Ümberringi elukõrve kahvatud luited,
südame liivik... Oodaten tuult
janunev hing nagu lahtine puri...

Kärsitu oled, — närid hammustaden huult:
aastate jäljed näol, — ihade uited...
kuidas too noorus juba sündiden suri?!

*

**Aga ma vaatlen su suud — näo värsket oaasi,
(käinud säääl luuletajad suudlusi jooman), ...
Mu uudishimu kaelkirjak sirutab kaela, —**

**su muie, — nagu Maarja Jeesust ilmale tooman:
lunastust lubavaid sosistad „ja“-si
kaudu avat huulte ekvaatori-paela.**

*

**Fata-morganad horisondi panoraamel ...
reisija rahutu seisma jääb:
lehviva naeratuse palmipuud õhun ...**

**Pean üksi olema, kes edasi läeb:
mina see tülpinud, ükskõikne kaamel?!
meeleldi värvillise pettepildi lõhun ...**

CLOSERIE-DES-LILAS¹⁾ — PARIISI MAASTIK

(Värsid kolmel plaanil)

1.

On's see kirik, kun end pihti?
Tänavkurdu kutsub trammiliin.
On sul elun mingit sihti,
 inimene-mannekeen?
Altariks kui puhvet — baar,
 palveks — suitsu rõngaskaar.

*

Laud ja tool,
inime & klaas.
Jõhv ja kanifool
viulkeelel taas.

*

Keel ja poogen,
nagu naine, mees
armatsemishoogen,
liitund helides.

*

Naer ja nutt,
irvitus & ai!
Tundmustel on rutt,
rändav viulдай!

*

Istun ilmaema rüpen,
baari puhvet — emarind.
Hing mu startind kaugushüppen,
— kodust eemal lennand lind.
Oi, viulдай!
ilm suur ja lai.

*

Slin poeet kui Jeesus sõimen,
ümber kahejalgsed velsed.
Ajukanga koen ja lõimen
mustriks värvid uued—teised.
Oi, viulдай!
ilm suur ja lai.

*

¹⁾ Kohvik Pariislin, kun muu sean Pariisi eesti seltskond koonduda armastab.

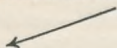
Klaas ja pudel,
klaasin õlekõrs.
Kunstnikule — mudel
baari rõdu — õrs

*

Värv ja pintsel,
perspektiiv & foon:
istun tooli kintsel,
aevastab süfoon.

*

Lõhnu — paar
abiellub ninan,
laulatajaks — baar ...
Paberossivinan

istub Brahma
suitsupilvel jäik.
Daami kael = kraana,
tõsteks — silmeläik.

*

Jutt on sorav,
sekundiks romaan.
Kuulab süda — orav,
imeb silme kaan.

*

Purskab naer
avat suu süfoonist.
Minu süda — laev,
— kaldal' aet tsükloonist.

Istun linna tänavsuun:
St.-Michel, nurk — Montparnasse.
Majad = hambad lõualuun, ...
öö on must — angoora kass:
tähesillmad hiirepüügil,
oksjonil mu süda — müügil:

— „Kolmat korda!“ mürtsub gong.
Näen huulel huule kildu.
Pilgud õhku, — sööt = ping-pong,
üle laude võib neld pildu:
silme, südammuru-tõnist ...
sekka rõhatusi kõrist.

Suitsupilved, — Slinai mäel
istub jumal, — lahti taevast,
Jeesus isa paremkäel ...
Slin Pariisi mere laevast
kõik me endast hukkujad,
unistustin tukkujad.

Hing kui kustutamispaber
imeb endasse õõntinti.
Pää kui terar'kas naber ...
Mõte jookseb kinolinti:
Felix Ormussoni vaim
üle tee — kuutõven taim.

*

Mis ma saaks siin jumalarmuks?
 pihtim pahulisel — Vin-d'Anjou.
 Jumalemasse ma armuks,

lunastaja = suudlussuu.

Ilmutus = siidsuka säär, —
 jalga ümbritsev futläär.

*

Hinge matk, —
 südamekeemia.
 Ihalduste katk
 = epldeemia:

*

Daam kui — lill,
 café rõdu — vaas.
 Süda flööt on — pill,
 kuulata tend raas!

*

Teine = uss,
 puntransiug—daam nurgan,
 vaade = terav puss,
 põuen—läämmi urgas.

*

Peaksin südamlilli kastma:
 alkoholi vajab suu.

Kitsas põu, kui oleks astma,
 hing — raudvõrre sulet pun, —
 asfalt pääl, all — toltjad juured,
 lehed oksil = mõtted suured...

*

Siis mu ajun tõusang, — koidab,
 (ümber neegrinahkne öö) —
 plmedus kui valmu toidab,
 särab otsal mõttevöö.
 Taevan hõõgub tähesüsi,
 öine leek, mu pääluun püsi!

*

Kolmas = hurt
haistab saagi jälgi.
Keha kõhn tal — murt,
vaeseke võib nälgi!

*

Ainult mink
huultel' annab verd.
Silmavaade — tsink
teispool hinge merd.

*

Maakaart — kleit,
pääl viis ilmajagu.
Haarab kõhna reit
mehe silmapragu.

*

Neegritar
ööritab vaid puusi.
Täna ihkan, — narr,
seda musta muusi.

*

Tulvil tass, —
täis mu põu nii valus.
Õine Montparnasse
— südamtassi alus.

Äkki välgu lillad laigud:
taamal lookleb pikne — siug.
Väsind nägudel vaid laigud,
— tüdimuse pilve liug.
Tänavatel pütsarihma
laks'vat kuulen: sajab vihma.

*

Metro — all, pääl auto-mammut,
= veerevad meloodiad,
trumminahk neist tuimaks tammut,
tramme näen — teeloodijaid
sööstvat õhe otsekohe,
visiseden = tulllohe.

*

Tänavate labürindin
särab Eiffel — õitseb mais.
Ujub hing öö värsken tindin...
Röömu tehas, mure pais
= suurlinn, — laboratoorium,
raud, metall=oratoorium.

*

Arm siin kloroform. Narkoosin
epleptilised käed
ümber naise, — mees nii poosin:
rinnal pääl, suu kohal näed:
huulte oopium kul moon,
kihvtikarik=valge koon.

Käib garçon kui ülempreester,
 tullen säält, kun puhvet — pühapaik,
 arve = pattude register,
 keelat viljast magus maik
 suun. Kõik täna andeks antud,
 hing ju paradiisi kantud.

*

Äkki: Veesuv
 — tulesööja suust.
 Näeb publik seesuv:
 leek on kõrgem puust.

*

Sama lõust =
 mõõganeelaja.
 Kärgeb kõigest jõust
 valvur — keelaja.

*

Kaob koomik,
 asemel taas uus.
 Pilliks: trumm, harmoonik,
 midagi veel suun.

*

Kolmel pillil
 mängib kloun-artist.
 Tunnen südamevillil
 pää nüüd päält on kist.

Luuletaja südameleeki
 neelab, purskab silmetuld.
 Hää end laugepäiksen pleeki,
 soe on ripsme kiirtekuld.
 Lubavate suunde lõõga
 seot. Näe, neelan ihamõõga!

*

Tõmban lahti hinge lõõtsa,
 keha käsilliste real
 mängin aaria kirgõõnsa,
 sõrmed jooksmen klahve pääl,
 libiseden üles, alla, —
 kolmel pinnal helid valla.

*

Käsilliste, passe maru:
 rinnalõõtsast tormab hing.
 Ei nüüd enam saa ma aru,
 elu — nagu nõlaring:
 põlvenend kas olen ahvist?!
 Lahti käsi lasknud klahvist.

Kadund see,
ahvitantsitai
sammub üle tee,
Darvin=kantsitai.

*

Habe pikk,
kulmud, silmalaud
— rasked — igavik,
lahti nagu haud.

*

Pärdik kõhn
— prohvet-pythia.
Äkki lillelõhn
võlub küütija:

*

Maikellad —
inglitiivalised
ahvi peon hellad
— emapiimalised.

*

Lilletar,
naerust suu veel pahvil:
— „Ostke, härra, paar
lilli oma ahvil!“

Haaraman näen inimesi
raskeld melankooliaid.
Pühi palgelt silmavesi!
Vihkan (sest et elan) kooljaid,...
naine, hardumusest norun,
paradiis siin — hädaorun!

*

Vaast, kui palju südamtukseid
ümberringi, — soonte pulss,
käsivarsten armulukseid, —
veri — kui valuuta kurss
tõuseb, kerkib üles — pähe,
väärtusi kas ilman vähe?!

Parliisin, mail 1927. a.

VÄRSSJUTUD

VÄRSSJUTT SURIJAST TÛTARLAPSEST

1.

Astub koidik kikivarvul,
kiirte lugematul arvul,
hurtsikusse akna pilust
piilub, — voodin sõrmitseb:
rābalaist, kust määrdind linust
värvuke surija põrmitseb.

Vaatab imestava nāoga:
seinal tunnikell on kāoga,
keti otsan rasked poldid,
tiksub laisalt kellaraag.
Nāeb: kui luustik, — need ta kondid,
kopsun saeb kõhasaag.

*

Haigus kõllatanud naha,
kāsivars kui küünlavaha,
korvivitsad — väljund roided.
Paberina huulte nahk
tõrjub tagas' lapse oiged, —
hingamine raske — vahk.

2.

Kes säält vaatab, väljub seinast
osavõtuks ema leinast?
Kristus kibuvitsa kroonil,
ingleid voodi kohal paar.
Istub uhkena kuldtroonil
taamal viimne vene tsaar.

*

Lõikand välja isa lehest,
miks ta lugu peab sest mehest,
miks ta asetanud pildi:
isa Marxi päetsi poetand,
alla loosungiga sildi:
proletaarse fraasi soetand?!

*

Nõnda võite aguliten,
hurtsikkambrein-vaguniten
leida, — milline kolmüksus:
tsaari, Kristuse & Marxi,
tagant lutikate luksus
vahib punetaden vargsi.

*

Vahib vaesus igast praost,
ema põsilt — nälja vaost.
Dissonantsina silm paitab:
„vara tööle, hilja voodi“ . . .
(mis see fraas sääl seinal aitab?!),
kas nii „rikkus tuppa toodi“?

3.

Vaatab kuhtund kurva näoga
laps: ükskõiksed kõik ta ümber;
jälle kugistab kell käoga,
Kristusel sest nagu süngem,
Marxi habe pilvil — halt,
tuhmund keisri peon kuld pall.

*

Tss, tss! laps vaibub unne,
silmin kustuv süsi hõõgub.
Ei neist minuteist saa tunne:
kopsuden kuis miski rõõgub,
südamel vaid kiire — rutt:
see on surma kutsuv jutt.

*

Tiisikus söönd puna palgelt,
silme all kui süsi, — viirud.
Nõnda juba elualgelt
ümber surmaingli tiirud ...
Ema nutet silmega,
ahastava ilmega.

*

Otsa een külm piiskleb higi,
tunnikellast kägu kukkuv
kuulutab, et tund on ligi.
Und näeb värvukene hukkuv:
jookseb oja ..., puud on õlten ...
astub üle, ... — raskust võiten.

**Astub koidik kikivarvul,
 kiirte lugematul arvul,
 hurtsikusse akna pilust
 piilub: — voodin lapse laip.
 Ei siin rääki maksa ilust:
 pääle visat räbal-vaip.**

**Tss, tss!.. laps surma unne
 vaibund: oma näolumme...
 Miks siis keegi teda'i aitand!
 Marx, ei tsaar, ei inglid, Kristus, —
 ei ka arst, kes palgeid paitand,...
 abitult ta päetsin istus...**

VÄRSSJUTT TUDIKESEST, SURMALE SUIKUVAST

1.

Kõik käivad kikivarvul: surm kõljab tubaden,
padjun istub tudike tukkuv, — näeb und,
ärkab viivuks, — naeraten, pulssi katsu lubaden,
küsitleb arsti: „on's ligi ju tund?“

*

— „Veel mitte, veel mitte!“ tõukab usutletavat sund
varjama tõde, — ise kahvatab jumen...
— „Olete tervem, nähke kosutavat und!
magage hästi seni, kuni jälle tulen!“

*

Lamab: nägu hall — juukste valgen lumen,
põskede kortsud suunurkadeni voolit.
Süstimisest arstimi roosastub jumen,
jääb veel ehk elada: päev, õhtupoolik.

*

Kõik käivad kikivarvul... Hääbumise lõhn
hõljab: nii sügisel lillede puhmad
hingavad. Nägu nii närbliv ja kõhn
küllalt veel uljas, surma hülgav & uhmav.

*

Laskuvad laugudelle unelused linikuna,
mineviku veest püüab mälestuste kalu:
näeb ennast järsku emarinnal veel imikuna,
näeb: juba laps jooksev aasal paljajalu.

*

Kuhu on kadund need muretuse päevad?
miks ainult mineviku mälestused kallid?
Nõnda, pääd kammiden, sõrme vahel' jäävad:
juuksed, mis olid kord mustad, — nüüd hallid.

*

Oo, kuis need päevad, täis sõdu, on väsitanud,
ei see aeg rühkiv enam pole rohuks.
Elust ta välja kasvand, — nõnda kõlke käsitanud,
silmadki muutund kaheks veeta lohuks.

2.

Kõik käivad kikivarvul: need on ta õed,
üks toonud kaasa oma tütre, teine poja.
Pole teda sallind, — ent muutlikud tõed:
häämeel neil suur, — raha pärivad, koja.

*

Need on ta õed, — varem hurjutanud kurjalt,
kiskund nii mõnegi rõõmu ta palgelt.
Nüüd aga ootavad andeksandi surijalt:
pole nende elugi kirjutet valgelt.

Need on ta õed, — väga muutlikud jumen, —
küsivad arstilt: „kas elab veel kaua?“
Vastus, nagu sammud külmad valgen lumen:
— „tahate aegsalt juba valmis kaeva haa?“

*

*

*

Kõik käivad kikivarvul,...

isegi kass sammub püstikarvul,
põhjuseks: sülekoer — vastik Muffi, —
valge puudlinäru — julm koeraklutt,
(pael seot kaela teisel — edevalt puhvi,
rind omal lõvina, saba otsan tutt,)
surija jalge manu voodi end poetand,
varemalt kass rõngan varbaid tal soendand.

*

Surm hõljub tubaden,...

kelle see leebe,
pehme ja kätktiv sülelus lai
kutsub ta vastu tundmata teele,
vilmast kord keha keegi haarab ja kannab?

Kõike seda lubaden,

tunneb, kuisk nägematu käsi teeb pai,
kellegile vaibuden andeks veel annab.

3.

Täna viimast korda koit kustutas tähed,
tänavail taevaste. Metalline — raske
laotus, — tummtume, — kuhu? pimedusse lähed?
kellade tilad kui taovad vaske.

*

Tunneme kõik nende valusalt vahedaid
lööke oman südamen, iga oma närviga.
Nõnda saame vabaks, heiten kõlisevaid ahelaid, ...
linn ei lakka aga ärkamast lärmiga.

*

*

*

Inimene armastab, sureb kinnisilmi;
ööbik nagu laulden, — laud tudike suleb.
Tuba nagu täis oleks talviseid pilvi:
sammume vaikuse valgen lumen.

*

Hauda viind surm elu, kummalise aja:
möödund romantika — kimp illusioone.
Sinna, kun seisab praegu unistav maja,
aeg uus püstitab gigandilise hoone.

DELIRANDID

1.

Mängis üks viiulit, teine puhus flööti
aguli restoraanin tülpinud joomareile, —
õhtuti, — kaasa joodi, lahkelt kui pakuti,
(kästi minna suupisteid tooma ka neile) . . .
hiljem klaasi äärgi puhtaks lakuti,
kuni kogu elu läks umbrohtu, sööti.

*

Nädalapäevi aina — lallutus, trall,
õhtuti poogent hoia, koba taas käsilisi,
ümber: õlleauru-, piibu-, paberossi-pilved,
pudelite ümber mehi, naise nagu mesilasi, —
jutud neil rasked, himud ilased, nilbed:
tänavnaiste, voorimeeste, lihunikke pall.

2.

Kui siis hommikul horisondi pilust
ämblikuna päike poeb, — võrguks koob kiired,
avavad pilved tuulepuhangul lehviku,
koju tuikel delirandid, — jalge een hiired.
Tõttava töö mõne kohtavad kehviku, . . .
paiskub kuskilt õhang hinge kevadisest ilust.

*

Kahekesi nii: maja seinu, aedu kobaden, —
 ämblikuid miljoneid põgeneman pakku
näevad: täis neid kõik tänavad, seinad,
 hirmunult vahivad mõlemad akku, —
putukaid täis on teeäärsed heinad, —
 nõnda nad sammuvad: üksteist obaden.

*

Jõuavad välja viimaks Vabaduseplatsile, —
 näeb teine: kasse täis roheline avarus, —
kollaseid, vöödilisi, halle & kriimseid, —
 hüppab neist üle, tõrjub: ükski ei kavalus
suuda ta'st peletada eemale viimseid,
 kuni viimaks seltsimehe turjal' poeb kaksile.

*

Vaatab säält kirmunult ärkavalle linnale:
 kiriktorni kellanööril saatan võtnud turni,
püüden õhust sumisevaid kärbseid ja sääski.
 Seinu mööda alla väiksed paharetid kurni
viskavad (sarvi veel pole neil pääski!),
 olgugi luterlane, — lööb ristimärgi rinnale.

*

Näeb, kuis jooksvad kääbuskuradid tingliga
 platsile, — reisi, mööda sääri sööstvad üles
hulgana: tontide tuisik õudne mingi ...
 Näeb: jumalema istub sarviku süles,
pisiperglid tantsivad naerden ümberringi, ...
 politseikordnik eemal fox-trotib inglisa ...

VÄRSSJUTT LOHUTAMATUST

Ah, kuis nii ihkad sa rahu,
pimedus, — see sinu valgus.
Hommik su hinge ei mahu,
valus — iga päeva uus algus.

*

Tahad, et oleks süsimust
elu su ümber ja sinun.
Tahad: poleks elul ei akent, ei ust, —
olla: nagu pimeks teht kinon.

*

Vaikuski kisendab võlkalt,
lõpmatus tundub nii kitsas;
hoovab sinnu kannatusi kõikjalt,
valu — suur: löövan eluvitsan.

*

Haprana õnn, — kui kauge miraaž,
mure vaid lähedal, ligi.
Väike su meelte rõõmutiraaž,
südamen arm miks ei sigi?

*

Või ka sellen on miski akkord,
eelistad kõigist ehk dissonantsi?
Üksindus sul ehk, kui mõnel rekord:
kauemini teistest fox-trotti tantsi?

VÄRSSJUTT ÜHEST PEREKONNAST

1.

Katusekambrin õhk on paks,
lõhnade segu: toidujäänuste, mähkmete,
lasteuriini, higi keemiline ühendus.
Lutikate, kirpude nuhtlusen vähkrete:
nartsuden voodi, — te, imikud — kaks,
teile adresseerit mu ridade pühendus.

*

Kun teie isa?
Varahommikul viidi
lahtiste mõõkade, relvade vahel ...
Ei sääl aitand ema raseda kisa,
ületas kahvatusen lubja & kriidi,
kuulis, kuis kätele suruti ahel.

*

Nõnda mu väetikesed, nõnda on lood!
polnud veel kaugel isa tõrkjad sammud,

polnud veel päike tõusnud taeva servast,
algasid emal sünnivalud, tuhuhood,
lõppesid vaesekeesel erutusest rammud, . . .
õnneks sai haarata veel voodi pervast.

*

Vanaema nurgan: aastakümneid ju pime,
midagi kuulis, instinktiivselt nagu taipas,
kätega kobas, kepp juhiks tal pihun, —
voodini tuigerdas, — kohkus: mis ime!
värisevil käsil seda vallandada altas,
terana oli mis variseman vihun.

2.

Nõnda nüüd vähkrete: vend & õde,
varitset taudidest, ähvardet näljast;
tuleb vahel tänavalt tundmata isa,
alasti ema kelle ehen: nagu tõde . . .
Hädaga, näljaga mehe otsind väljast,
ainult et valkiks laste südantpurev kisa.

*

Trellide taga: taevas sinine, laotus,
korstnate suits tõuseb haihtuden õhku,
habemesse uppund — isa tõeline mõtten:

**parem kui vabaduse-, elu oleks kaotus!
meeleheitel langeb oma aseme põhku,
silmusena kaela seot riideriba võtten.**

*

**Et väljaspool müüre elu endiselt sammub:
üle kõigi vaeste, viletsate, rõhutute,
üle väeti laste, naiste, üle hallraukade.
Nagu siin vangivaht, sääil politsei tammub,
seisten een kassade: röövit & lõhutute,
een: rahvahulgan tühjaks teht kaukate.**

*

*

*

**Vanaema vaestemajan heitman on hinge:
just nagu meri tungiks kohiseden pähe,
millised unelused surmaeelsed-lapsikud, —
näeb: jumalema ümber voodi teeb ringe, ...
tõest! ühest lunastajast ilmal' on vähe, —
sellest ta kätel õnnistegijaina — kaksikud ...**

.
.

**... ja jumalemal täpselt ta tütre on ilme, ...
kustub äkselt kõik een surija silme.**

PISILINNA TSÜKL

HOMMIK: 1

Hall ja ähmane laotuse kile,
tähtede paberossid pilvede tuhan
kustuvad inglite väsinud suun.
Ah, ma ärkan suuren üks-ta-puhan
pisilinna needusega lihan & luun,
hingen — sireen laeva, kaikuv vabrikvile.

*

Raudbetoon, — taeva tusane teras
raskena litsub maale kumera kaane,
tukkuvate linnadega, inimestega all.
Unistusin vaevaltki välja slit saame:
kuhu sa lähad, kui maakera-pall,
kui su jalg kinni keerlevan keran.

*

Taevas = öökabaree, — päevaks suleb uksed,
ripub ainult säravana päikse reklaam
laotuse tänaval, pilvede Broadway'l *).
Näib, nagu jalutaks poolilmadaam
trotuaaril, — kindlaks määrat, üksi ta'le loodul vaid:
tuulen lahti poisspea kuldblond juuksed.

*) Broadway = New-Yorgi päätänav.

Korstnate ohvrisuits — majade hingeaur
lõõride kopsust spiraalina puhkeb
ülesse: — juga hall taevaste halla.

Nõnda mu südame hümn, needelaul:
õhupall punane hingest pääseb valla,
kaduden pilvedesse tõusangul uhkel.

*

Ei sa litsu mind maha veel, võida,
ei sa suru mind kaotajana õlgadelle,
millele järgneks plagin kahjurõõmukäte.
Ei oma raskusega üle minust sõida,
pisilinn, kuivand kui su elusoon — läte,
istun oma meelte siis tiivustet tõldadelle.

*

Tõusen vaid lendu, jätten tukkuvaid maju,
majaden inimesi, inimesin mõtteid,
mõttein suurte tõdede tõmbeid — nature-morte'ed.
Tahan, et tunneks mu veren tuksuv aju
päikse hõõglambi miljoneid volte,
prooviden mõttelennu surmasõlmi-võtteid.

ARGIPÄEV

Elan üsna õhutee jalun,
pää kohal laotusen lookleb liin:
Stokholm — Tallinn — Königsberg — Berlin.
Sest veel valusamini paigalseisu talun,
kuulen: propeller kui pilveden puristab,
mootor bensiiniga kurku kuristab.

*

Miski mõte jääb õhku rippu,
tänavate kohal kõlgub kujutluste laip:
pole mulle ehitet, ant lendav vaip;
kinnitet rist kiriktorni vaid tippu,
tähendab: kanna seda seni, kui langed,
seni, kui tuisust risti ümber tekkind hanged.

*

Ulata, öö, su päästerõngas!
lõpmatusse laotu, linnutee lint,
igavikku puurib aju rahutu vint,
igatsuste lind sipleb püünise lõngas:
— „kas siis tõest' nii vähe lahti teid?!
oo, mu linnal veel sadam & reid!“

PUHKEPÄEV

Elan linnan, kun kirikuid neli:
kukega kaks, — kaks vaid ristiga.
Igal puhkepäeval usklikke kellade heli
kutsub, kui viidan aega preferansi, vistiga.

*

Kiriku ukсед: — lahti Mooloki lõuad
neelavad elusaid inimesi matsutaden.
Rutem rühi, vanamoor! taeva et jõuad:
pühakirja sadulan paradiisi ratsutaden.

*

Kui siis küllalt juba pastor on pajatanud,
orelgi sekka lõokesena lõõritanud,
kui juba küllalt papp uskmataid sajatanud,
naerulisi nägusid noomivalt kõõritanud, —

*

siis: kirik nagu kõht heidab välja
uksest: neelat toidu veel seedimatult sooja
(söönd liig täis end pääle nädalise nälja!).
Või see kõht kandja — Lunastaja tooja?

*

Kristus aga ahastavalt kõlku jääb ristile
altarin üksinda sirutama käsi.
Kutsuksin õige ta bridge'ile, vistile,
kas ta sest rippumisest veel ei väsi?!

Istun nagu sütel, — järsku võpatan püsti,
nagu koolipingilt kunagi, kui minult küsti:
— „kuulsast Kartaagost mis ütelda võite?“
— „Nagu kõigest, mis olnud ja enam ei ole,
et isegi linnade saatus on kole:
hukkumine ühe teiste soodustab võite!“

*

Käin edas'-tagas', — mu sammude karjatust
kostvat kuulen nurkade üksindusest varjatust.
Ümber mul: seinad, lagi laskuv, all — põrand, —
kõigest kuuest kandist mu ilm on sulet,
nõnda ei näe keegi rõõmu, mu muret,
isegi aru ei saa: päevad kuis võrand.

*

Istun jälle. Õrnad mu meelte katsesarved,
sööstuvad mõtted nagu kiilide parved, ...
miski minun lahti end rebib ja puskleb:
mille pean hävitama, mõtlen iseendan, ...
„ceterum censeo ...? ... esse delendam?“
kas oma südame üksi mis tuskleb?!

1.

Pilvede vatt . . . — öö pehme samet,
täiskuu ründab, — läbi poeb võrgust.
Täna mu südamel öövahi amet,
valvaten laotuse võlvikat kõrgust.

*

Midagi kopitama kipub ööllossin,
pilvede sõbast lõust tülpind haigutab,
tähtede tuli, nagu visat paberossin
sekundiks vilgub, mu meeli nli laigutab.

*

Ei mul meeldi liig ümmargune — valmind
armastus küpse: kuuna südame päsmas.
Nagu ei meeldi, kui õrnusi salmin
palju, nagu vett väljapuserdamata käsnas.

*

Nõnda su lõhun, mu tundmuste täiskuu,
rippu jääb veerandi viimne sekvester.
Laotuse otsa eest, kao, kooljaluu!
Marche funebre'i mängi tähti orkester!

2.

Oli kord esimene, viimne nüüd veerand,
valgust on ainult veel ahtakene riba.
Olen enda südame pimedusse keerand:
tilguta rahu, tähteaukel öötiba!

*

Kas veel lõigata poolkuu sirbiga
tundmuste rüga ohakteravate hammastega,
või ehk riputada südagi kilbina
firmamendil' öiselle — mustade sammastega?

*

Kas veel oota, et kaua nii säiliks,
südame punane telliskivi hoonen,
huulte tsementi et jatkuks veel päiviks,
või ehk parem: minna otsejoonen.

*

Minna, et unustada meelte hazardin:
kaotada end, — sest nii leiaks taas enda.
Võita, ehk kaotada südamete stardin?!
tundmuste tuvikene, lennuskle, lenda!

*

Tahan, et vaibuks see ihalev vaev,
valu, mida kannan nii õrnalt: vahel vati.
Ootan, millal seisma jääb purjedeta laev
kohal elukõrgustiku — mäe Ararati...

Rusikaga taon vastu öömetalli:

— „lahti tehke! pimeduse lämbun kuluaaridesse.
Tehke lahti! kes te surute inimese talli,
raudsed kangid taote vaimu uksepaaridesse!“

*

— „Tehke lahti!“ öö — kirst: tähte küünlad rean,
linnutee surilina laibal: — üle pisilinna.
Õnnistaden: majade = matuseliste sean, —
tornide käed hoidvad risti kohal rinna.

*

Korjusena lama! . . . Kuu kuldmonookel
pilveorbiidist viskab alla muige:
näeb vitriinil kärbes koolnu lamab kookel,
kusagilt kaugelt kaigub öökulli huige.

*

Tuulen vaid pagari roostetanud kringel
kriiksuva häälega unarusen kõlgub.
Peni, kelle üksindus kõrgeman pingen,
nuusuten, jalga tõsten, tänaval jõlgub.

*

Tunnimees kohmetu tänavnurgal tammub,
tallaten jalgega öö monotoonsust.
Kusagilt kostavad vaibuvad sammud, . . .
pisilinn, kas lõhun su, ehk midagi loon sust!

Oön mu hing, kui käsi kitsan kindan,
 tahaksin hoida tardund sõrmedega midagi.
 See, mida püsti hoian, enesen hindan,
 on mulle armas, nagu värssi vahel ridagi.

*

Hoian miski nägematut: kätega krampiden,
 tõstan kui tõrviku südamerusika.
 Hoian nagu õli, mis otsa saaman lampiden,
 heli, mis kõrvun pääle vaibuva muusika.

*

Kiigutab tuul okstehälli, — leebe ema:
 ulatab õõ tulval taeva musta nisa;
 lehtede sosinal äiutab last tema,
 kuni viimaks vaibub nutva imiku kisa.

*

Heidan endalt kõik, — siirdun tänava koridori
 kõigen oman alastusen, katmatusen hingelisen.
 Näen poolkollast — kuu valmimata pomidori
 väljuvat, kaduvat laotusen pilvelisen.

*

Tunnen: sajab segamini rõõmu ja nukrust,
 langeb alla tühjusse tähtede kopitus.
 Kulunud kuldnad puistat linnutee kukrust,
 mõni neist tuhm, nagu silm linnus topitus...

PISILINNA KROKIID

1.

Blond hommik . . . Päeva terror valge:
 avand omad ukсед juba taevabüroo.
Tänavakividel askeldamine jalge
 omab ikka kiirema tempo ja hoo.

*

Millised jalad! mida nad tallavad ?
 valus neil käia, — nagu naelad oleks kingen :
elumure asjalikkust jalatallad kannavad,
 astuden pääle kõigel sellel, mis hingen.

*

Kost'vad häälekõvendajan — trotuaari
 sammud elumõõduna õõnsad & mornid;
kuulutavad kord käiva jalgade paari
 askelduse lõppu kellahelidel tornid.

2.

Katuste läikivad näod kastest rõõmsad,
hingavad korstnate lõõrid halli urja.
Veristab hommik linna kahvatut vaikust:
surub kiirtenoa päike-lihunik turja, —
tänavate kukla . . . Haavat ohvrilooma kaikust
kordavad platse resonaatorid õõnsad.

*

Vankrite võrin, hobukapje naerulagin
puruneb tänavakividel kildudeks,
puuduten majun aknaklaasi õrna närvi.
Auto möödub: soppa vitriinidele pildudes, —
seinale, millel pole tõest' teist värvi . . .
kaugelt kajab puutelgil kodarate nagin.

*

Tänavate käed venind igavusest pikaks,
haaravad avaruste, platside kaelast
põikteede sõrmil, — parki siirduden, sinna,
puiestik piirat kun liiviku paelast,
meri kun peegeldab tukkuvat linna: . . .
Millal kord tütarlaps-linn sirgub plikaks?!

3.

Pisilinna vaateaknad haigutavad spleeni,
sisepool kõrbes kõhn lendab vastu klaasi.
Mannekeen vanan'd alla crêpe de chine'l
peldab omi rinde elutüdind ekstaasi.

*

Äriuks, — raam sobiv tuttavalle pildile:
peenikesil jalul rasvund kõhuka kerega,
lisareklaamiks ülal kõlkuvalle sildile, —
tursunud mees: näkku valgunud verega.

*

Kael täis volte, — künnivagusid kukal,
kõrva äärest laenat juukstesalga õre kate
jookseb üle lagipää palja: kammit tukal, ...
vaade blaseerund blonde silme taga uurivate.

*

Kikivarvul' tõuseb, kobab taskuten vesti, ...
andestagu! teen rea algusen vabanduse, —
ennustan: vekslid kui rännul protesti,
pankrotilävel saab vaesekene rabanduse.

*

Nüüd aga rahulolun — siinilma vägevate:
kuningas: sameti, kalevi, siidi ...,
kellele, silme een alamate nägevate,
Rootsi majesteetki teeks vastuvisiidi.

Õhtuti, — konnad nii kisendavad vihma:
 grammofonid krooksuvad lahtiseist aknaist,
 hekseldavad fox-trotti, tangot, yale-blues'i,
Raadio pajatab tundmatuist maist,
 trumminahal tunnen helipiitsa & rihma
 eemale peletavat mineviku muusi.

*

Vaikus nagu plakat on käristet maha:
 kusagil klaver naerab must-valge hammastega,
 õhun miski väriseb — laskuden sügavusse...
Ehitan õhe end tõusvate sammastega,
 tunnen: jookseb hardumuse judin üle naha,
 kaon kui tänavate mõttetusse — rügavusse.

*

Äiutan rahutust mõtete võrkliigun,
 tundmused vahelduvan lõpmatun seerian,
 südame saatejaam lennutab meelisklusi.
Agulin enda rändan, — „mina“ perifeerian,
 tunnen: ebamäärasen tundmatusen liigun,
 laet irreaalseid täis unistusi, eelistusi.

*

Häälitsevad restoraanist sügisel viiulid,
 immitseva haava reaalsusse lõikavad...
 Põgenen. Surun käed tugevamini taskusse.
Näen, kuulen: lõbunaised joomareid hõikavad,...
 tänaväärsed majad — kui lõpmatud riilid
 vaibunud lugemata raamatute raskusse.

Trotuaarid tühjund on vaiksed:
 nagu vaibad
 oleks laotet maha
 alla öö jalge.

Kõnnib kuu, — kollane kloun
 kätel omil, —
 hundirattant hüppab:
 pilve kulissi.

Igaviku postkasti visat,
 vaatke, kuis kaob!
 ööümbrikun mustan:
 pilv, — kiri valge.

Sureb, tunnen, sekund, kuis minut,
 hääbub kuis hetk.
 Aeg suur — agoonian:
 pulss — all mu sõrme.

Ja tukkuvain majun: tumm rahu,
 et näib mulle:
 olen nagu surnu, —
 ärkav kabelin.

*

Trotuaarid tühjund on vaiksed:
nagu vaibad
oleks laotet maha
alla mu jalge.

Astun neid mööda öö tühjusse:
ülal pilved,
kui armastuskirjad
tükkiideks rebit.

Astun. Mõtlen: loodus kuis sallib
ruumi tühja,
mida ka luuletai
täita ei jõua.

Astun, ja mu een käivad mõtted, —
nagu truu koer:
pimedat peremeest,
kes ellu juhib.

Astun ja mõtlen: tean, et seegi
saabuv taas päev
võrdne möödunulle,
nagu too — eilne.

ANNO DOMINI 1928

I: KEVAD

Mais
südamepais
pääseb valla.
Kraavidest alla:
niriseden veed
otsiden teed . . .

*

Kuis need tirekesed siuglevad
häälitseden sametise sulinaga,
sulgudest alla liuglevad
vesiväravate mulinaga.

*

Jõgedel käsil on mandrijooks,
startimisel lunastavaks finišiks meri.
Lumi on muutunud voolavaks hooks:
koskede keripuul vesilõng end keril!

*

Lumililled häälitsevad — kanapojad koorund
pääkese haudumisel jääkövast munast.
Talised tuisud on südamest voorund:
ajju purskab verisoonte tuksuvat punast.

*

Lõokeste laul kastab kevadelilli,
helide vesi — soe kurkude kannust.
Kuulake kuldnoke paanilikku vilepilli —
südame parimat arstimiaannust:

*

Debussy muusika „His Master's Voice“ plaadilt, —
prélude: A l'après midi d'un faune.
Helidesegu hoovab raadiotraadilt:
kuldnoke saatejaama läbistav toon.

*

Pilvedest hanede ga-ga-ga kaikuv,
kurgede rahutu rabade nukrus.
Inimene koha päält teisele paikuv
kaaluma peab: kas raha selleks kukrus.

*

Sammuda võin nurme peenraist üle,
nähen, kuis jumala pääkese all
himutseb maakera siginev süle,
pääkohal vikerkaare spektriline mall.

*

Näen, kuis päikese tuhniva kullaga,
suudleva suuga, — lehkel: purju joodet,
ühineb sõnnik ahnelt süleleva mullaga,
peigmees on saabund, keda aasta oodet.

*

Saabuden linna:

täägid säravad tänavail,
püssid õlale visatud vinna;
tööorjad kohmetanud väravail:
kõlistakse relva töölooma hirmuks,
kannustetav hobune üle et hirnuks
maipüha kevadekuulutuse ...

Aeg kord teeb ehk kuulutuse:

et mais
südamepais
pääseb valla,
et ... sõdurikand kevadlilli ei talla.

II: SUVI

Tõmmat on vesikeeled laotuse kandlele,
vihma sajab hingengi, — vikerkaar loogan
kastab end mullidest pärllitet loiku:
külm on!

*

Pilv nagu poodud taeva pandlale
tursunud udarast põldusi joodab, —
sadu ei päeval ega ööl jää soiku:
külm on!

*

Meele tuleb talv, kui su südame lõikasin
jäässe muustrina teravate uiskudega, ...
kas nüüd sellest — veest tulval järv — ...
ja külm on?

*

Kas viimaks ise põhja tuuli hõikasin,
kirde puhanguid Siberi tuiskudega,
ümber et udude tinaraske värv, ...
ja külm on?

*

**Veel minu ümber: kaaskannatajad-velled,
silmade hallaga, südamroosteveega,
põlveden nõksuva jooksja-podagraaga;
rõske on!**

*

**Lauluga päästa kui saaksin ma, — kelle?!
avitada hädalist ridade teega, ...
maksab kas tammuda põldudel adraga, —
kun vesi on?**

*

**On's need näod? — Ei! virilad lõustad:
maa poole pilk, vaade tuskadest kibe,
põskedel tuksleb korisev kõht:
kurb on!**

*

**Kun need mäed, mille tippudeni tõusta?
maa on mudane, muld on iibe, —
lauskmaa mu ümber — ronsklev rõht;
kurb on!**

*

Näib, nagu peaks loodus vabariigi matust, ...
a. d. 2028 — kes te armastate,
pidage meelen, kuis külmetas, vettis:
värssi autor ...

*

Pisarad rabisevad praegu vastu katust, ...
nõirasteenkuga mind ehk sarnastate,
kellele spleeni taevast hinge settis?
pole süüdi autor!

*

Hetk meelen siiski: vastu sirelite põõsaste
surus end õhtu. Akna reketile palli:
klaaside ruudustikul' päike serveeris, —
soe oli!

*

Hoovas ihun uim — naise huulte lõõsaste,
kallistuslasso — käed ümber kalli
piha, mis sõrmede puutel närveeris. ...
soe oli!

III: SÜGIS

1.

Nutvate sügise-ilmadega
kraavide laud täis kobrutavat rähma.
Loigud vesiste silmadega
allmitsevad roiskumise, aegumise ähma.

*

Nurmede nukrust enesega vean,
hääbuva küljen südamega ripun.
Hakid — sõdurid relvata rean,
mustendavad kartulipäälise lipud.

*

Kabuhirm koormana silme sülen,
(kõrvad nagu mütsi ligi pääd litsub)
peenralt nii jänes arg jahmatand üles...
Hobune taamal suuga hädalat kitsub.

*

Põllud on haiged: väljade põskil
vagude kortsud. Kõrs pleekinud palvel
mõtiskeleb hommikul rõskel:
milleks ta tühjunud lagendike valvel?

**Mõtiskeleb: seemnest käärivad õlled,
klaasiden vahutaman pärm & humal.
Milleks odrapõldude põlled
märjaks nii nutet? Kas ehk ahastab jumal?**

*

**Sirutavad sood vaid niiskeid hõlmu,
aasadel ripub maani udude udar.
Ei see nõiaring lahti sõlmu:
elame porin, surren upume mudan.**

2.

**Puhuvad tuuled risti & rästi
põhjast kord → lõuna, → kakku loodest, → itta:
taevane lennuvägi, vaatke, hästi
põhjanaba rünnakuks säetud on ritta.**

*

**Vettind aasad pildistavad pilvi:
peegeldavad nuumat-tursunud taevast.
Vargsi päike teeb mulle silmi
kuimude alt, — taevabaarist, — Noalaevast.**

*

**Inspiratsioon tousev spiraal:
keegi nagu maa päält ülesse hõigub.
Jälle vilksatab pilvedest Graal,
vastu mu naeratuse tuulehoog kõigub.**

Meri — tuhm. Ankrud hiivavad spleeni,
 laevade mastid kui ristid kalmistul.
 Vastu südame lahti rebit miini
 miski lõhkema, purunema valmistub.

*

Vaata! filing ulgumerelt puhub
 soppide suhu epileptilist vahtu.
 Lainete langetõbi randa uhub,
 mis ei taha mererüppe enam mahtu.

*

Tundmuste lendlehed tuulde paisat,
 südagi tuksuv loobumisen kuhtund:
 kõigest on kahju, mis asjata raisat,
 meeled mille laibana kaldale uhtund.

*

Mere põllul sügis aga tuuli
 külvab: tormitraktoreist kohevil vagu.
 Tõukab väsind aju kujutluskuuli,
 tuhisevad mõtted, — sügis päängi nagu...

IV: TALV

Vaatke! kirden päikese pää
· horisondi giljotiinil veretav — võigas, —
nagu, — mille kaela relsel koidik-vedur lõikas.
Hommik kiirte juukseid pidi jubedust hiivab:
oleks, — nagu nuga külma südant mu rilvab,
põuengi põhjamaa — arktiline jää.

*

Meeleolu —: 30 kraadi alla nulli,
pigistav pakane pikkamisi langetab, —
lumme kuidas elurõõmu tulvalise hangetab,
elusalt tõmbab üle näo surilina ...
Soonte termomeetrin veri — tardund, — tina,
hing — all talvise raudraske rulli.

VÄRSS VALGEST PABERIST JA MUSTAST MAAST

Paber — puhas, — valge lina,
kuhu oma mõtted — pehmesse voodi
magama panen igaviku und:
saabub tund,
kun pliatsigi tina
perpendikulaarist langeb järsult vesiloodi.

*

Paber — puhas, paber valge,
paber — lumi, kuhu südame matan:
tundmuste tuisku, armastushange.
Helbena lange
minu värsirea alge
härmatas — sõna! Elu mustmulla katan.

*

Ümber kui: pori, udu, saast,
peaksin sellega määrima puhta
paberi pesu, ridade palaka?

Ärgu salaku
luuletai! . . . värss, — valge laast,
mida ei taheta lasta minna luhta.

*

Ümber kui sügis, — roiskuv nilv,
tahaksin trükki anda valge lehe,
lasten sadada südameräitset . . .

Kevade äitset
puistaks paberine pilv,
langeks et mullale lumivalge ehe.

*

Paber — puhas, — valge lina,
kuhu oma mõtted — pehmesse voodi
magama panen igaviku und:
saabub tund,
kun pliilatsigi tina
perpendikulaarist langeb järsult vesiloodi.

MÕNED HAI-KAIP

1.

Me elame jalgega maa pääl,
kaugel mõtted siit ära:
sellest tekkind taevatähtede sära.

2.

Ingleil on jalge all tähtkalliskivivaibad,
ihaldame väga nende taldade alust:
nii sünnivad luuletised „Valguse valust“.

3.

Poeet, ära õpi lindudelt:
ööbik, näed! — suleb silmad,
sest laulun: samad noodid, samad ilmad.

4.

Pole luuletai kelner, —
ei ta märgi bloc-notes'i:
palju, — ja millist jooki.

5.

On loomingu tee:

kui ilmaloomise töö,
kun päevaks saab õö.

6.

Paber kui lõuend,

olgu siis sulg ka pintsel,
kuigi värviks on — tint sel'.

7.

Vist olete näinud:

päike ei kustu meren.
Nii — luule veren.

8.

Värss — käega katsu:

haav lahti, — poeet kuni loomas.
Sa, lugeja; — uskmatu Toomas!

9.

**Me otsime armastusen asumaid,
uut mandrit — südamesaart,
hinge kompassil ainult: musttuhat ilmakaart.**

10.

**Naise süda kui kala:
ujub silmade tiiki,
mees vahib nagu õngitse korgile.**

11.

**Kuidas sulle lähenen
valgehingeline? ei tea kust:
minu hing on must.**

12.

**Kahest huulereast
suudlusen suu saab salmiks.
Ah, et neid valmiks!**

NB! Hai-kai'd — 3-realised Jaapanist põlvenend pisivärsid, kus silpide arvgi ridades piirat. Sisu: koondet mõtte momentvõte.

J. B.

KINEETILISED VÄRSID

VÄRSS PLATVORMIL

1.

Jälle kaks relssi-paralleeli
sööstuvad ruumi, nagu värsi kaks rida.
Pää kohal: kandlestik telefoni keeli,
sõrmitset tuulest, mängib, kuulan ainult: mida?

*

Lunastaja käsi ristil, — avat semafoor,
fosforline tuli pühikvõrena kõlgub.
Undavad postid, — laulab traatide koor,
minevikust mõndagi mõttein mul mõlgub:

a):

Tuleb meele: õhtul suvisel platvormil,
ümber sumisevi sääske kiha,
1914 valitseva

hümn äkselt ...

Vaguneisse kiilut oli sõdurite liha,
mäletan täpselt:

„jumal, keisrit kaitse sa!...“

Rong ninarätte tormil

möödus ... Kärgatas: „mütsid maha!“
ohvitser, kõlisten kannuseid ...
(olen kord isegi kandnud neid!)

Võpatas süda, — aimasin paha:

rong — lokomotiiv
oli sõdureid frondile viiv.

b):

Praegu silme een, kes ei mäletaks meist,
vedur ähkiv — täkk peru aet vahtu:
rong järgmine, — mets punalippe:
„elagu revolutsioon!“
valat veri ei pahtu,
tõmmat südamega joon
poole ajaloo kõrgemate tippe,
„elagu tuhat üheksasada seitseteist!...“
Oraator, — rongi masinist särav:
„sõit üle läheb tuleviku teest,
hei! hoidke rongi eest!...“
Rahvale lahti nüüd vabaduse värav!...“
Rong selline: kupees
mürtsus magneediline marseljees.

2.

Mööda sellest mõnigi vedur on pahvatand,
rataste veereden, nõnda kui käst:
kord daktül, kord anapest...
Punalipp koltund, üsna valgeks juba kahvatand.

*

Ajalooorelsid öötunneli tormavad,
ununud hiljutised tuleviku helid:
luuletajad millest kord mõtiskelid...
(Unistused millised praegu neid koormavad?!)

3.

Lunastaja käsi ristil, — sihib semafoor
: crucifix näitab kaht relsside rida,
rahutumalt mõtiskeleb vagunite voor:
kuhu neid juhib mehaaniline kida?

*

Luuletai ei kaalu kaua: millisest teest
platvormil pakkidega üle tuleb astu:
põgeneda viivuks tahaks enese eest,
kuigi rong teisele jooksma peaks vastu.

*

Poeedil ükskõik, — rattad veerevad kuhu,
hullunud vedur kui rütmikalt traavib
metsade sülelusist tunneli suhu, —
kaasa jooksvad põllud, tulbastik, kraavid.

*

Veduri punane ratastik vilgub, —
giljotiin terav läbi ilmaruumi lõikab.
Päik'se pääst, vaatke! kiirte verd juba tilgub:
aokuma kutsub, — tulvil tulevik hõikab.

VAGUNIVÄRSID:

SKITS 1

Sõna: „ärasõit!“

saatjail: sada pudenevat õit
silme pupillin.

Aasade nukrus pilkude lillin,
kui haagib lahti
kaks südame tahti,
kaks suudlejat suud & jumalagajätte:
käe kiindunud kätte
too rebenev hetk...

Ole tervitet, retk!...

uute avaruste aim
sädeleb silmin. Tiivuskeleb vaim.

*

Kes ei oleks meist

 meeliskelnud mõõtmatumaist teist,

 taamal hõljuvaist:

terendavaist maastikest, nõlvakuist

 rulluvaist vinan,

 kui kipitab ninan

roiskumise aisting. Kui sügis, — mööda maad:

 nagu sääske müriaad

 hõljub udu — sump . . .

Rännak siis ainsam trump:

 vaimu hüppelaud — vagun.

Traavi pegasusel kujutluste dragun! . . .

*

Mööda kõigest sest:

 ümbes mille tardumuse kest,

 mis seisab, tasa liigub.

Rong — unistuste häll, kun reisija kligub:

 korraks lahti kist

 kõigest rippuvast vist?

Lookleb mööda kõigest vagunite lohe

 jaam uus saabub kohe,

 uus jumalagajätt:

surun semafoori kätt . . .

 uute ilmade müha

kohiseb kõrvun: täna südamen — püha.

**Elan oma kodumaal, nagu läbisõidul
uute laulude — poeemide riiki.
Näen, — vähe lootust siis malekäigul, võidul:
kõik meie olemine mängit kui viiki.**

*

**Pilet utoopiasse: — reisivalmis kohver,
haarakem mööduva vaguni lingist!
Olen juba kord uute horisonde ohver,
tahaksin teisigi viia nõlaringist.**

*

**Südamesse reisel, — jalgu rahutust võrab:
rataste takt, — hingen — veduri huige.
Avatleman ruumi (kuhu tekivad mõrad)
silindrite pulss, polde lõõtsutav tuige.**

*

Olen öid rongiden, päevi küllalt minetand,
laadiden ümber: rõõmu, oma muret.
Vagunin nii mõnigi armsaks mind nimetand,
süda neist mälestusist praegu veel puret.

*

Mitte inimesi ainult, — tundeid buketin:
vagunid südamete kaht paralleeli
veavad. Kaugemate kujutluste ketin
puhvritena tunnen taas haakuvat meeli.

*

Vean oma mälestuste värvilist bagaaži,
mineviku bruttost saab kerge netto:
rõõm lükkub läikivana kõnelusse-fraasi,
„suitsetamine keelat“, — spleenilgi: „veto!“

*

Ootan iga päeva, nagu saabuks uus jaam,
nimekaardi ulaten krohvitud seinalt.
Vaatke! jookseb vastu kinolintlik panoraam:
ajaekspress sõidab selga, — hei, alt!

Luuletajat kellega pole ainult ühistet?!
(linnuga —: armastab laulda ja lennata!)

Tema „jumalik“ päritolu sellega tühistet:
ei istu pilvedel, kõrgusten et rännata,
vaid:
mööda mandreid & maid, —
3-da klassi vagun-barakin,
tiivulise innuga südamepakin.

*

Äoli kannel pole, — tuul mida sõrmitseb,
puhanguil helistaden tukkuvaid keeli.
Luuletaja — panter, kes sündmusi põrmitseb,
hüppega et paisata küüsi — oma meeli ...
et:
nagu terav lantsett:
luuni lõikab, läbistab liha, —
südamen pakitsev kättemaksu viha.

*

Pole ainult klaas — amalgaamiga peegeldav
 ümbrust. Fotoplaadina elu et märki.
Luuletaja käsi, — uusi mustreid heegeldav,
 (tuleviku kavandeid võib värsiga tärki!..)
 poeet
pole ainult esteet,
vaid vasardai, (lugeja — alas!)
südamelöögid elurütmi kes valas.

*

Telefonitulbastik öhe teel tiniseb,
 traadistikust läbisajav vihm —: risti koeks.
Villand vaid kõigest, kun meeleolu iniseb:
 knock-out'in lamaksin, — keegi künneni et loeks,...
 et ei kuuleks,
seda, mida nimetakse luuleks ...
Ehk, — sööstuksin: nagu vedur ähkiv,
tuultevingumisse südameid mähkiv ...

PSÜHHOMOTOORNE VÄRSS, 1-NE

Näe: lähtuvad laevad, on rongidei rutt,
 elu jookseb välja sadamast, jaamast.
Mind vaid kutsub su silmade muinasjutt,
 unistan südamete kokkusaamast.

*

Tunnen kuidas tundide sõrmi õudselt pikki,
 minutite, sekundite näpukesi otsa ees.
Kuis nad võivad mu südamesse tikki:
 rõõmude puna, — must mureniit sees.

*

Mõtete tiivad löövad kokku, — mul valus,
 jooksen järel tundmuste rongi äratõtva.
Vagunisse hüppel: kammits miski jalus, —
 kaotan hingebagaaži kaasavõtva.

*

Nõnda jään maha oman põlemisen maisen,
 silmade süstikud rabelevad ruumi.
Nagu mu sünd (kord!) uuestsündki puhkeb naisen,
 kes ei karda huulte süsi, — lõkkel — kuumi.

*

Arvan, su silmad kõigil' küsimusil' vastavad,
 kõigel' sellel', tärkab mis ihun ja hingen.
Südamete tahid eluõlli end kastavad, ...
 ah, see on hõllandus kõrgeiman pingen!

PSÜHHOMOTOORNE, 2

1.

Las' lainetab meri,

(see ikka nii olnud!)

tõukab tuul purjesid ulgumerel, — peri,

(see ikka nii olnud!)

laevurid, reisijad, — kõik: Kolumbused,
kellele avarusi^{ks} kangastuvad umbused.

*

Kaovad päevad: aeg väljaspool meid,

kusagil — paralleelselt nii palju maailmu,

läkitab laevu kuhu südame reid;

unistame: manner kas uus veel ei ilmu?

*

Kõigel sellel lõpmatu suur näib väärtus,

mis veel eemal, mis pole veel minu, . . .

kõigel, — mis piiritu, pole millel äärt kus:

laotan sinna mõttepalakaid — linu.

*

Tean: terven päiksesüsteemin pole uut,

asjata imede ootel aega kuletan,

asjata avat hinge õhuaken — ruut:

kas uusi elamusi ammutan — tuletan?

2.

Las lainetab meri,

(see ikka nii olnud!)

tõukab tuul purjesid ulgumerel, — peri

(see ikka nii olnud!).

Käin ikka üksi, — nature-morte'iga enese,
tahaksin heita kõige möödunu — senise.

*

Tahaksin jumalaga jätta kõige sellega:

mõtete udarate rippuva raskusega;

tahaksin olla — nagu sõsara, vellega:

täieliku tühjuse, mõttetuse askusega.

*

Tahaksin, et oleks kõik tühi ja paljas,

tüvina lehviks vaid veel looja vaim.

Algusest näha tahaks: muru kuis haljas

kaosest kooruks, — esmakordselt tärkaks taim.

*

Tahtest sest õitsemist täis silmeaed,

põvven värviküllane avaneb maastik,

kuhu endapagulane jälgitav paed:

ümber inimnägude elutu laastik . . .

PSÜHHOSENSOORNE VÄRSS 1

Unetuse liiv on mu silmin,
kardan liigutada ripsmete tiibu,
laugudel hoiden su pudenevat naeratust.

*

Kusagilt sõuab mu mällu lootsik:
sinu astraalne — peafluüidiline kujund, ...
lakake, seiske mu mõtiskelu mõlad!

*

Nagu Baudelaire'gi, vihkan nüüd liikumist,
liikumist, segi mis paiskab su jooned,
katsun neid püüda — taas asetada paigale.

*

Kardan oma häält, kardan oma sõna:
hirmutada võiksin oma meeltetuvid lendu,
kardan üldse mõelda: et tunded nii säiliks.

*

Vilgub su troopikaliste huulte verev joonis,
hingen sest suundluste kaikuv akkord,
püüan nende helide langevaid tähti.

*

Ja su rindade säraküllan päikesed,
vabad põuepilvitusist, südamevarjutusist,
loovad minnu uue planeede süsteemi.

Kulmude vikerkaarid kohal silmjärvede
kujundavad minnu uued kumerused, võlvid,
sest minu rõõm nagu obelisk püsti.

*

Mitte nii nagu Hamlet: olla, või mitte?!
Võin ainult nii nüüd eneselle vastata:
armastada kas? Ja!... kus..., kunas,... millal?

*

Heitlen nii endaga, kallas nagu lainega,
ja ma tunnen: olen sinuga kaetud,
hing su hinge, keha — kehha maetud...

PSÜHHOSENSOORNE, 2

Kuis hoian oma pattu, nagu talismani,
kannan teda enesen närvide niidikesil,
ähvardavail rebeneda valuliselt.

*

Mu mõtted on meelte vaid vanglan. . .
Kes viskaks mu välja küll enesest,
kust vahin läbi himude trellide?

*

Sellest on kallistuskrambid mu käten,
tundmustüklooned lõõtsuvad huultel,
iha nagu ujuja jõudman kaldale.

*

Mis su suudlusin, teispool suudlusi?
taevan mu hinge, et tõusvad raketid, —
ise kui laskun su silmade sügavusse.

*

Mis su silmin ja teispool su silmi?
ilma nende särata käin et pimedusen,
öö-mustkassi küüntega südamen.

**Miks ilma sinuta kuristik avaneb
sügaval hingen — kohutavate lõhedega,
kust mägiharjadena kasvab sinnu kirk?**

*

**Miks veel tajun siis, karikas et ääreni,
veren kõik viinad veel joomata — uimsed,
suu kui su suhu olen kallanud ümber?**

*

**Sest siis hoian oma pattu nagu talismani, ...
sind aga kannan: oma närvide niidikesil,
ridade kätel värssi pehmesse voodi.**

ENESE RISTTEEL

Kuhu mind viite, mu siseilma teed?
Aastate verstapostid vilksatavad mööda.
Ühele neist kas mind risti ei lööda?...
veerege edas' värssvankrid, autod, reed!

*

Pole juba kaua käind vaevalisi radu:
vahel südamekuristiku, mõistuse tippude.
Tundmuste pilved ülal õhulised ripute
kohal himu jalgte, mis lookleb nagu madu.

*

Laskuda alla, ehk ülesse virguda?!
Sukelduda sügavusse, kõrgustesse söösta?
Harilikult hommikusse astutakse öösta:
tahetakse päikse poole kasvada — sirguda.

*

Ei ma tea tõest': kuhu poole astu?
Laskun ma alla, — siis hukuvad mõtted.
Tõusta katsun üles', — süda eest leiab tõkked:
tundmuste surm valgen rüün astub vastu.

*

Koon oma närvikavast võrkkiigu õhku,
hõljun oma südame, mõistuse vahel:
kuristik all, ülal mägede ahel,
kukkuden võin ainult iseenda lõhku...

HÜPE ELLU

1.

Nii hüppan nagu ujuja,
järsku, — kõigi meeltega, südametujuga:

↓
käed
een,
järel
keha
& jalad ...

Sulavast veretinast õnne nii valad:

kui
kallad
enda
ümber
elu
selgesse
vette,

hiivaten põhjast õnneankrut — selle kette.

2.

Tundmuste lainetused käivad mu'st üle,
uhavad ajast meelteilingud tunnetuse,

valuline uim üle südame parda
kauhkab. Läbi une ehk unetuse
jookseb kaudu selgroo piksevarda
kallistuste värin — elu kätkiva süle.

*

Tuukrina sügavuste saladusse laskun,
sukeldun voogude põhjatumba sinna:
tunnen õhupuudust, veesurve matab hinge...
Sügavamalle, sügavamalle vajuda — minna
tahaks, kuni kannatab närvide pinge,
kuni mul kaitseks veel ümbritsev mask on.

*

Haaran oma kätega järel' korallide,
ujun nagu unelusin: võrratumalt kerge
tõusta ja vajuda, — lendaks nagu õhun...
Suriseb südamen tiivustav erge,
juba läbi pilvede teed omal' lõhun,
päikese särra — kaudu laotuse vallide.

3.

Elu laiahõlmaline — kätega lahtistega,
südamelippu kannan eel sinu palge,

lehvivat, laksuvat tundmuste tuulen:
punane üleni . . . Saadik koidikulise alge,
veremarseljeesi, elu üleshüüdu kuulen:
„ärge leppige piiridega ahtistega!“

*

Mõõtke elu ulatust sügavusist tipuni,
hüpake nii nagu ujuja:
järsku, — kõlgi meeltega, — südametujuga:

↓
käed!
een,
järel
keha
& jalad...

Sulavast veretinnast õnne nii valad:

kui
kallad
enda
ümber
elu
selgesse
vette,

hiivaten põhjast õnneankrut, selle kette,
mõtted aga sirutet → päikese lipuni!

MATK TUNDMATUSSE

Päevade süstik koob kuude kangast,
tagaselja aastate möödunute varemed.
Südamega tõttan nagu rikkusega pangast,
— kuhu? milleks? Saabuvad hetked kas paremad?

*

Vaikus vahib vastu, voolab minutite veri
tuiksoonen Aja, pulsin sekundite tuksetega.
Elu nagu lootsik, millel tuul on peri,
libiseme alla, nagu mägedest suksedega.

*

Saatus kui hiinlane pillub ümber nuge,
sekundite närvid on õrnad ja hellad.
Südamen, selgroon, — üdin võpatus jube:
kellele löövad täna tornin hingekellad?

**Tunnen, — een kutsuv: ilm, elu, surm lahti,
näen katafalki morni ruttavat saagiga.
Pingutan tulevikku silmade tahti:
on's veel kaugel sadam vilkuva paagiga?**

*

**Mulle pole vaja ei taevast, ei põrgut,
nähtav ainult elu, surm on nägematu.
Kui on tarvis, ei vastu saa tõrgut, . . .
kahju, et eladen olnud seni läbematu!**

*

**Tervitan vormide vaheldust, tekkimist,
kuju et uue oman, tundmatusse rännaten.
Tunnen enda keemilist lagunemist — settimist, —
hingel on kerge — Ruumi — lõpmatusse lennaten.**

KOOSTIS:

	lhk.
1: Maailm on lahti! I	7
" " " II	10
" " " III	12
" " " IV	13
" " " V	20

2: Ateljee:

Siutsi — minu naise portree	24
Etüüd esimene	31
Etüüd teine	32
Portree kahel plaanil	33
Tütarlapse portree	35
Daami portree	39
Closerie-des-lilas, — Pariisi maastik	41

3: Värssjutud:

Värssjutt surijast tütarlapsest	49
Värssjutt tudikesest, surmale suikuvast	53
Delirandid	57
Värssjutt lohutamatus	59
Värssjutt ühest perekonnast	60

4: Pisilinna tsükl:

	lhk.
Hommik, esimene	65
Hommik, teine	66
Argipäev	67
Puhkepäev	68
Õhtu, esimene	69
Õhtu, teine	70
Öö, esimene	72
Öö, teine	73
Pisilinna krokiid, 1, 2, 3, 4 & 5 . . .	74—80

5: Anno domini 1928:

Kevad	82
Suvi	85
Sügis	88
Talv	91
Värss valgest paberist ja mustast maast	92
Mõned hai — kai'd	94

6: Kineetilised värsid:

Värss platvormil	99
Vagunivärsid: skits 1, 2 & 3 . . .	102—107
Psühhomotoorne, esimene	108
„ teine	109
Psühhosensoorne, esimene	111
„ teine	113
Enese ristteel	115
Hüpe ellu	116
Matk tundmatusse	119

HIND: 3.75